Heyermans' Camera

25 CENTS

Land van Geleerdheid

Levensschetsen

DOOR

HERMAN HEIJERMANS Jr

(S. FALKLAND)

N.V. A.W. Segboer's Uitgevers-Mij. Den Haag.

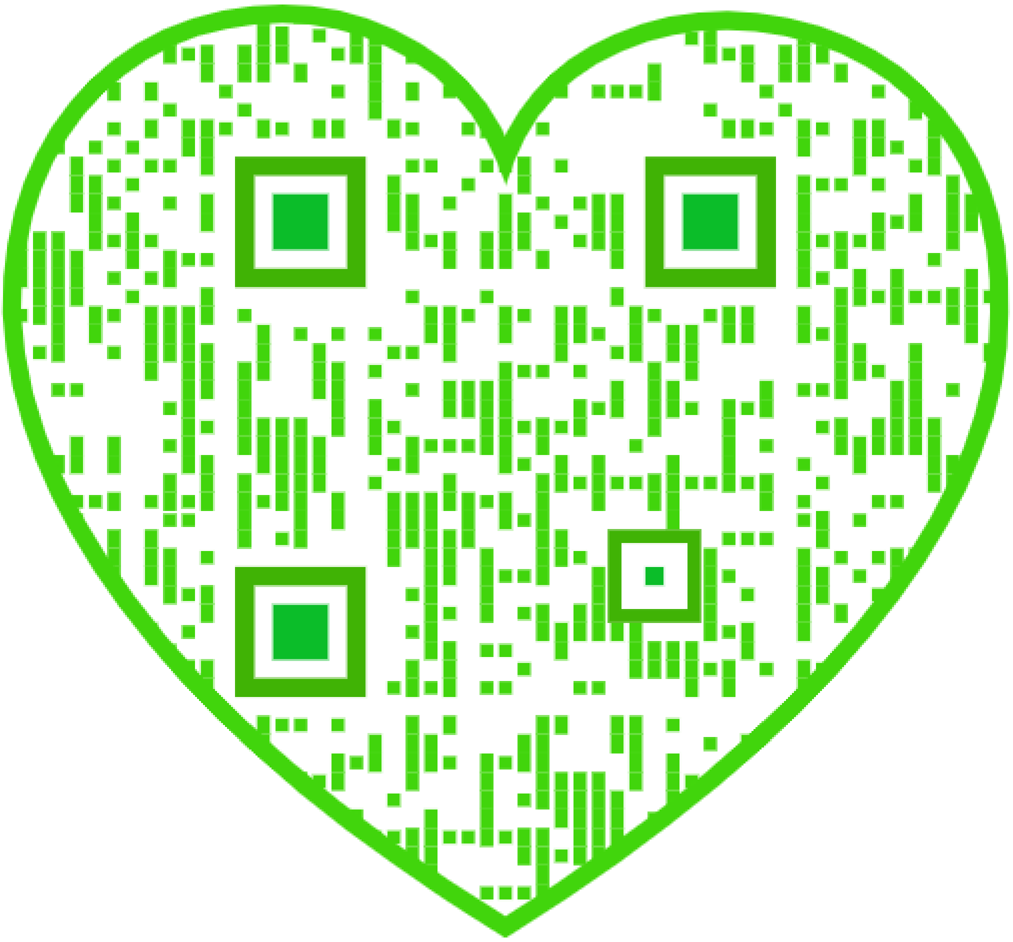

SERIE VERMAKELIJKE, ONDERHOUDENDE EN POPULAIR=WETENSCHAPPELIJKE BOEKJES.

Twaalf Gezelschapspelen met Kaarten, door C. Bend	35 cents
Uw toekomst uit getallen lezen, door Magda	60 „
Goochelkunstjes met papier, door Dolf Kramers	60 „
Minne=Orakel, door Dorrie	60 „
Droomen en Visioenen, door Thérèse Mooy	60 „
Wat het gezicht zegt, door Magda	60 „
Wat een huisvrouw weten moet, door M. Kroesen Abink	60 „
Buikspreken, door Wim Thiange	60 „
Gezelschapsspelen voor Jong en Oud, door Truus du Graud	60 „
Hypnotisme, door Stephan Martin	60 „
Billardtrucs, door Practicus	60 „
Silhouetten, (Handschaduwbeelden) van Pim	75 „
De Salon-Artist, door Kees Manning	75 „
Dansen en hoe het te doen, door Tine van Aalst	75 „
De Amateur-Boeienkoning, door Gordanius	75 „
Goochelkunstjes voor Iedereen, door Han de Lange	75 „
Nieuwe Kunstjes met Horloges, Ringen, Zakdoeken en Vlaggen, door Dik van Dongen	75 „
Wonderen der Chemie, door Piet van der Sluys	75 „
Goochelkunstjes voor Kamer en Tooneel, Cees de Rooy	75 „
Kunstjes en Puzzles met Vragen en Antwoorden, door Jan Vermeers	75 „
Kunstjes met Kaarten en eenvoudige Hulpmiddelen, door Jo de Brie	75 „
Goochelen met geld, door Kees Lagooy	75 „
Wat de Hand zegt, door Magda	75 „
„Getapt Zijn", Etiquette voor Dames en Heeren, door J. van Mars	75 „
Wat de Kaarten zeggen, door Magda	75 „
Gemeenschap met het Hiernamaals, door William T. Stead	75 „
Uw Toekomst Weten?, door May Amend	90 „
Kunstjes met kaarten zonder Hulpmiddelen, door Jim Adé	90 „
Eenvoudige Goocheltoeren die ieder doen kan, door Ben van Raalt	90 „
Droomboek, door Chris de Lee	90 „
Goochelen in de Huiskamer, door Han de Lange	90 „
Nieuwe Kunstjes met Kaarten, door Chris de Veine	90 „
Graphologie (Handschriftkunde), door G. de Waart	90 „
Droomlexicon, door Magda	90 „
Contract- en Royal Auction Bridge, door C. Bend	f 1.50

Ieder werkje is voorzien van een pakkende in twee kleuren gedrukte omslagteekening en zijn verkrijgbaar in elken Boekhandel, aan alle stads-kiosken en na ontvangst van post-wissel (of giro No. 70927) bij

N.V. A. W. SEGBOER'S UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ
's-GRAVENHAGE.

LAND VAN GELEERDHEID

LAND
VAN GELEERDHEID

LEVENSSCHETS

DOOR

HERMAN HEIJERMANS JR.

N. V. A. W. SEGBOER'S UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ
'S GRAVENHAGE

Nu Stien eindelijk — eindelijk naar bed was — kwart voor tien! — ruimde ze de tafel, waaraan 't kind had zitten werken, nog wat op — en toen ze de schooltasch dicht had gegespt, bleef ze met de kleine, dikke knuisten onder 't hoofd den atlas bedoezelen. Eerst had Stien in 'r kladschrift met de hulp van 'r vader, die nog juist effen tijd had gehad, om 'r 'n handje te helpen, rekensommen uitgeplozen, waarbij 't je benauwd in je hoofd wier. Bij 'r kop thee, de kousen van 't meisje stoppend, had ze voor den zooveelsten avond benepen-angstig geluisterd. 't Heette allegebra. Ze spraken met z'n tweeën kompleete dieventaal — van kuu in 't kwedraat en bee-in-de-derde. En as 't nièt klopte zei Frans: maar Stien, dat had je toch zóó kunnen zien. En dan maakte-ie 't 'r duidelijk. En dan zei 't kind: wat héérlijk, dat v a d e r me helpen kan... Zij, de glinsternaald geduldig en precies door de wol-mazen wiegelend, zwaar-gebogen over den bal in den stukgeloopen franjehiel, om door de licht-ketsende brilleglazen beter te mikken, dacht dan in 'r eenvoud van evenwichtige vrouw, die nooit school had geloopen, geen talen kende en amper 'n brief andorst, dat 't allemaal malligheid was, dat ze in háár jeugd, toen ze in den schoenwinkel van vader 't huishouden dee, nooit van allegebra en kuu in 't kwedraat had hooren spreken, en dat ze 'r tòch was gekommen. Maar alleen met 't kind en den felkleurigen atlas, zonder de wijze aanwezigheid van 'r broer, snoof 'r adem gejaagder, als Stien's goudblond hoofdje over zoo'n roomgele prent, die Afrika of Azië of Australië most wezen, hing, en ze de angstige zenuwopwinding van 't meisje, dat met de vingers in de ooren de geheimen van landen en zeeën hardop zat de doorworstelen, meemaakte. Soms zeker, soms met de geïrriteerdheid-van-niet-begrijpen, had de kinderstem van lengte- en breedtegraden — van Philadelphia op zooveel graden dit en zooveel graden dat — en dat weer van Riodejaaneiro — nooit van gehoord! — op de zooveelste breedtecirkel en op de zooveelste paaraleo... — 't waren geen namen om te onthouen! — en weer van Melboorn

gesproken. Als ze van 'r maasbal opkeek, had ze meelij met 't getob, de driftige inspanning, 't droog-pratend mondje, 't gebogen rugje, 't ingehouden geklaag aan de overzij van 't tafelzeil gehad. Half tien, kwart voor tien... Lieve Heer, wat ongezond laat — en wat ongezond, om zoo tegen den nacht je hersens vol te stoppen... As zij voor ze naar bed ging in 'r krantje iets ergs las, of met Frans te lang over de zorgen van 't kantoor zat te boomen, lei ze uren wakker in 'r bed. Om rustig te slapen most je na gezetten tijd niet te veel eten en je hoofd niet overstuur maken. En zoo'n kind — met 'r gruwelijke geleerdheid van allemaal cirkels om de aarde en wáár je tusschen die cirkels de gekste plaatsen, waar je nooit van je leven kwam — most zoeken, sliep, as je bij 'r ledikantje kwam, in 'n vloek en 'n zucht...

'tStalen montuur van 'r bril, tusschen de lauwheid van 'r langs de ooren gestutte handen, rimpelde 'r neusvel op, terwijl ze in de stilte der kamer 'n plaat van den atlas bekeek. Nee, ze snapte 'r niemendal van... Westelijk halfrond... Oostelijk halfrond... En allemaal lijnen en cijfers... As ze 'r 'r zaligheid mee kon verdienen, bleef 't nog 'n geheim voor 'r...

De klok tikte — 't theewater, dat op Frans wachtte, blies z'n suizebollend gestoom door de rustige eenzelvigheid van 't vertrekje — en ze sloot de oogen, kleintjes en moe. Nog nooit in de egale grijsheid van 'r bestaan van ouwe-juffer had ze zich zoo onbeholpen en armoedig gevoeld. Toen moeder in den schoenwinkel stierf, was ze handig en kalm moeder van 'r broertjes en zusjes geworden. En omdat ze de lappies zoo lekker kon brajen as moeder en de boterhammen precies zoo dik snee en precies zoo zuinig beboterde as de dooie en alles sekuur en helder beredderde, was ze voor 't kleine grut, dat geen onderscheid merkte en voor 'r vader, die niks zonder 'r dee, iemand geweest, iemand, waartegen ze opzagen en die ze raadpleegden. Ze was als vroeg-oud, vroeg-verlept meisje blijven zitten, terwijl de zussies trouwden — en had 't in 't hurten en jagen van 't dagjes-leven haast niet gevoeld. Ze was na den dood-in-eens van Frans z'n vrouw net als in 'r jeugdjaren, maar nou voor de tweede maal nood-hulp-moeder in 'n moederloos gezin geworden — maar nu voor t' eerst van 'r bestaan-

zonder-opstand, 'r gedoe zonder opvlammende, afwijkende vreugde, voelde ze zich tegenover 't nichtje met 'r allegebra, 'r kuu in 't kwedraat en 'r cirkels-om-de-aarde as niemand, as 'n ding-van-niks, as 'n huismeubel uit den tijd en met den houtwurm 'r in... De oogen van zoo'n kind, as 't voor zich uit zat te staren met ingehouden verwijt, omdat 'r geen mensch was, om 'r bij 'r huiswerk te helpen, as vader 'r niet was — die groote oogen in 't bleeke gezichtje, zeien genoeg...

't Taschje met de boeken en den netjes-gekaften atlas met 't blauw-omrand etiket droeg ze 't bordes van de Hoogere-burger-school op. Tree voor tree, voorzichtig om de vracht niet in de modderplassen te laten kieperen... Zwaar, zwáár as 't woog... Lood leek d'r in te zitten... Je zweette d'r van... Je hijgde en snoef of je op 'n zomerschen dag de meubelen in de was zette en je 'n ongeluk wreef om ze glimmend te krijgen... Nou de lange gang met de wit-gekalkte muren en de gele deuren door... En de trap op en nog 'n trap... Was me 'n klim op je jaren met je last van bronchitis... En wat 'n spektakel van al de schoenen en laarzen op de trejen! Klots... Klots-klots... Klots-klots-klots... En nog 'n trap... Of d'r geen eind an kwam...

„Nou dan meissies," zei de juffrouw en met 'n bonk krijt zoo groot as 'n keisteen beklopte ze 't zwarte bord dat de kalk-spaanders en schilfers rondspoten of de stukadoor 't plafond in de voorkamer bij de groote schoonmaak onder handen had: „... nou dan!"

Meteen wier 't stil. Je hoorde enkel 't geblaas van 't thee-water in den hoek en 't gerikketik van 't hangklokkie. Plezierig, hoor, as je zoo zat met je boeken voor je op den lessenaar en je natte voeten op den richel benee... Erreg, erreg plezierig... Net visite... Daar zat Stannetje, die Stien 's morgens kwam anhalen, Stannetje met 'r lange, blonde vlecht en 'r bloedkoralen oorknoppies — en daar Fie met 'r kort-geknipt jongenshaar — en daar Trees, de dikke, die al lange rokken droeg en zoo slordig met 'r handwerk was... En daar — maar die kende ze niet — meer vriendinnen van Stien kwammen 'r niet over huis... Plezierig, hoor... En dat ze allemaal zoo zoet zatten te

kijken naar 't bord met 't Oostelijk Halfrond — de gele plek van Azië — de rose van Europa — de paarse van Affrika... En die grijze saus was de Indische Oceaan... En dat gele kluitje Australië... Australië... Je most 't maar alles kennen... Alles...

„Hoe heet u, meissie?"...

Nou keek de juffrouw met den keisteen bij 't bord 'r door 'r brilleglazen an... Ook bijziend — net as zij...

„Hoe ik hiet?... Ik ben de tante van me nichie Stien..."

„Ik vraag u h o e ú h i e t, juffrouw...," zei de juffrouw, nijdigjes, en de vettige ovalen van 'r bril glimmerden met dofpaarsen aanslag of 'r zoo pas tegen geademd was en de ademdamp nog geen tijd had gekregen weg te kringelen. 't Leek 't glas van 't spionnetjes boven 't bloemenrek as de motregen 'r z'n spikkeltjes tegen sloeg. Most van de week is 'n beurt hebben. Met die stoffige wind was 't niks met de ruiten gedaan. Zoo schoon — zoo allemaal smurrie. En èlleken morgen op 't kozijn kruipen met de spons en de zeemeleer en de potten na binnen halen — d'r viel nog zooveel in 't huishouen te doen...

„As ik u nou nòg is mot vragen hoe u hiet, juffrouw Anna Hendrika Vermeer," snauwde de aardrijkskundige juffrouw — en 'r brilleglazen zwollen op as melk-an-de-kook — angstig wier je 'r van — de asem plofte van schrik uit je mond of de wind op de schoorsteen sting... „as u je naam nièt wil noemen, juffrouw Anna Hendrika Vermeer — ken u 'n uur nablijven as Stien van de week en zal ik u verzoeken op de achterste bank plaats te nemen..."

„Ik hiet," praatte ze met log-zware lippen na: „ik hiet Anna Hendrika Vermeer..."

„Nou dan opletten hoor en niet met zoo'n bolle rug zitten en niet zoo snurken door je neus..."

„Da's de thee, juffrouw, die 'k warrem hou voor me broer Frans as-ie van z'n avondkantoor komt... Hoor u maar... Rrrrrr... Rrrrrr..."

„En as den Kuu z e v e n is hóéveel is dan Kuu in 't kwedraat... Nou dan..."

„Da's negen en veertig, juffrouw," zee Stien — goddank — zonder 'r beurt af te wachten — háár hadden ze net zoo goed

kennen vragen om op de klok te kijken as 't hartstikkedonker was...

„As u weer voor uw tante Anna Hendrika antwoord geeft, zal ik u in de smiezen houen, kwaje meid," zee de juffrouw op slag zoo bloedrood as 'n tomaat: „ik vraag uw tante en niet an u!... Nou dan Antje Hendrika: as Bee drie is — hóéveel is dan bee tot de derde...?"

Lieve Heer in de Hemel — 'r hersens smolten in 'r kokend hoofd. De juffrouw-van-de-aardrijkskunde glom op 'r toe, vleezig en zwaar — de brilleglazen dijden uit tot perrelmoeren plassen, waarin de wimpers as stopnaalden piekten en de pupillen troebele kijkgaten leken... En 't ginnegappen en giegelen van de kinders — en 't proesten met schraaplachjes — en 't saamklitten der hoofdjes om 'r heen — Stans met de bloedkoralen knoppen — Fie met 't jongenshaar — Trees met de rokken op 'r enkels... 't Was om te grienen en de klas uit te loopen...

„Of je nou in je stoel zit en wijs as 'n schaap over je bril kijkt," snauwde de aardrijkskundige juffrouw en de klont krijt in 'r hand sneeuwde as 'n opengespleten meelzak: „ik vraag van Bee-in-de-derde van Kuu-in-'t-kwedraat..."

„Da's toch allegebra, juffrouw," heeschte 'r stem uit 'r kurkdroge strot.

„Da's waar ook," zee de juffrouw ineene lachend: „hoe kommen we an allegebra as ik van 't Westelijk en Oostelijk Halfrond mot vragen... Kom u dan maar voor de klas bij 't bord en zeg u mijn op hoeveel graden-dit-en-dat Riodejaaneiro leit... Asjeblief..."

Nou wrong ze zich moeilijk uit de bank — de inktpot voorbij en de ketel met 't theelichie voorbij — Rrrrrr — Rrrrrr — wat de thee stong te koken — most 'n scheutje water bij — anders dronk Frans ze niet meer — nou ging ze 't tafelzeil langs an 't bordje met de twee gesmeerde boterhammen — nou wiebelde ze half-dronken bij 't bord en gaapte den hangatlas an — de zwarte cirkels — de gele saus van Azië — de rose brok van Europa — de paarse schoen van Affrika — de safraanrommel van Australië... Zoeken... Met je nagel zoeken... Met je vingerhoed zoeken... Lieve Heer in de Hemel, wáár most je Riodejaaneiro vinden... Wáár...? ...Wáár...?

„Weet u 't niet, Anna Hendrika Vermeer...?"

„Nee, juffrouw..."

„Zoo... Zoo... Hoe oud is u, kind?"

„In April drie en vijftig geweest..."

„Nou, 't is mooi, hoor... Ik zou me oogen uit me kop schamen... Wel foei! Wel foei!"

O, o, wat voelde ze zich lammenadig en povertjes bij de lachen-spottende oogen van de meissies achter 'r... 'r Hand met de stopnaald glee in gejaagde zoeking langs de kleurige flarden van wat Europa en Affrika en Azië en Australië most wezen en de zwarte sajetdraad voor Stientje's kapotte kousen bungelde tik-tak heen en weer, tik-tak as de slinger van 't klokje, van de Atlantische naar de Indische Oceaan... O, o, dat je 'n kemieke naam as Riodejaaneiro tusschen 't spinneweb van de cirkels niet kon vinden... Hoe d'r wijsvinger, dik en gezwollen of-ie in water had leggen weeken, wriemelde en scharrelde: d'r viel geen Riodejaaneiro te bekennen... Ze duizelde 'r van... De schoolbanken deinden as 't beurtschip op Ouwerkerk, as 't in de gracht lee te lajen en 'r 'n stoomboot voorbijtjokte — de trekpot zwaaide op 't lichie — 't etiket van Stien-d'r-atlas lee te dobberen as 'n stuk krant op 't water en zij zelf ging hijgend en zweetend mee op en neer of 'r 'n vrachtauto met vaten bier langs 't huis ree en de pullen op 't kassie stonden te beven...

„Uw tante Anna Hendrika Vermeer weet niemedal — zeg ù 't maar Stientje Vermeer..."

Hè — klonk 't lekker uit Stien d'r mond...

„Riodejaaneiro leit op twintig breedte enne dertig lengte..."

„Goed zoo, Stien... En nou ù weer: in wèlk land leit Riodejaaneiro, tante Anna...?... Hoort u me niet?... Juffrouw Anna Hendrika Vermeer, is u wakker of slaapt u...?"

„Ach me goeie mensch, ik ben zoo moei in me hoofd... 't Zijn me ook daggies!... Al van zeven uur op... De boel redderen... De huiskamer en 't keukentje — enne voor Stien de boterhammen klaar zetten enne 'n eitje koken — anders gaat ze met 'n leege maag na de Burgerschool — eten doet zoo'n kind haast niks as je 't 'r niet opdringt — enne dan voor Frans zorgen enne boodschappen doen — enne vechten tegen de

duurte — je komt haast niet toe met 't beetje huishoudgeld — enne 't ken niet meer lijjen — want me broer Frans het 'n zorreg dat-ie zich haast niet roeren ken — enne zoo'n meissie dat alles hebben mot om fassoenlijk voor de dag te kommen, verslijt wat an schoenen en jurken!... Zoo trek-ie 'r wat nieuws an, zoo ziet 't 'r uit of ze 't weken en maanden gedragen het — slijtsch — slijtsch, juffrouw! Ik piek me d'r blind op... Enne dan je trap dweilen en de stoep en 't bordes — en de aarpels jassen enne de groente schoonmaken enne de voordeur achterna rijjen... Je voelt je beenen tegen den avond niemeer — drie paar sokken van Frans en twee paar kousen van 't kind gestopt..."

„Waar leit Riodejaaneiro... Riodejaaneiro...?"

„Op 't oostelijk halfrond, juffrouw..."

O, o, wat lachten de kinderen!... Ze lachten dat je je eigen stem niet meer hoorde... Stien lee met d'r hoofd op de bank te schuddebollen en Stannetje schaterde dat de buurvrouw-van-de-overkant d'r overgordijnen opzij trok om te loeren wat 'r te doen was — en Fie kreeg 'n kop of ze 'n graat in 'r keel had en dikke Trees bebeet met 'r witte tanden 'n zakdoekprop... Ze bulkten en proestten, dat je w e l w e e r d e t r a p o p z o u m o t t e n om te zien wat ze onder mekaar uithaalden...

„U weet n i k s... U weet letterlijk n i e m e d a l, tante Anna," zee de aardrijkskundige juffrouw kwaadaardig...: „hoe komt u dan hier?... Wat mot u hier?... Het u geen school genoten?"

„Néé, juffrouw..."

Ze wier 'r zellef koud en verkleumd van, zóó hakkelend as ze 't zee en zoo'n stilte as 't ineene gaf... Maar nou most ze zich verdedigen... Nou je tranen pootan wegslikken en praten, praten...

„'k Heb voor me broertjes en zussies motten zorgen in vader z'n schoenwinkel, toen moeder gestorven was... Eten koken en kleeren verstellen en soms zes an de mazelen enne roodvonk... Enne met de kwietanties de klanten afloopen... Enne geen tijd om te slapen... Vijf uur op... Zomer en winter, juffrouw-van-de-aar-drijskunde... Enne om twaalef na bed... Enne ze allemaal Zaterdag verschoonen... Enne

ze opknappen voor de kerk... Gotogot... Lieve Heer in de Hemel, juffrouw... Dan kom-ie-niet toe an Kuu-in-de-derde enne Bee-in 't kwedraat enne die cirkels om de aarde enne Riodejaaneiro... Riodejaaneiro... Enne dan mot Stien me niet as 'n vijandin ankijken over d'r atlas as ik d'r niet helpen ken... Enne dan mot ze niet humeurig na bed gaan zonder goeien nacht te zeggen en me as oud vuil behandelen... 'k Heb pas 'n nieuwe bloes voor d'r op de machien gestikt — en 'k ruim alles achter d'r an wat ze laat slingeren — d'r korset en d'r boeken en d'r haarlint... Ik prebeer toch 'n moeder voor 'r te wezen nou 'r moeder gestorven is... Ik doe toch me best... Ik verzin toch alles om 'r te plezieren en om me broer Frans niet te laten voelen, dat-ie geen vrouw meer het..."

„Anna Hendrika Vermeer, sta niet te grienen as je niet weet waar Riodejaaneiro leit... Met grienen kom je d'r niet... Wie van jullie weet waar Riodejaaneiro leit, kinderen?... Stannetje?... Fie?... Trees?... Stien?... Nou dan?... Riodejaaneiro?... Toe maar!... Toe maar!... Dan zullen we 't vader vragen... Goddank dat je thuis komt om ons te helpen, vader;... Vader, waar leit Riodejaaneiro...?... Zit niet te grienen, Anna... D'r gebeurt je niks... Kennen wij 't helpen, dat je te stom ben?... En snurk zoo niet..."

„Da's de thee, juffrouw... Rrrrrr... Die wordt zwart as inkt... Rrrrrr... Enne da's 't piepen van de klok... Rikke... Tikke..."

Nou schokte ze uit 'r slaap overeind. Frans beklopte 'r schouder.

„Ingedut, Anna?"

„'n Beetje — ja..."

„Heb-ie iets wat je hindert, meid? Je ziet 'r betrokken uit...?"

Nee. Ze had niks. Maar terwijl-ie z'n reepjes brood in de thee stopte, mòst ze 'm vragen waar Riodejaaneiro lag.

„In Zuid-Amerika, boven Montevideo," antwoordde-ie verwonderd.

„Dank je," zei ze — en bleef met slappe, vochtige oogen in de lamp kijken tot-ie naar boven ging.

„KIEKJES UIT 'N STIL STRAATJE"

'k Woon naast 'n kostelijk Amsterdamsch steegje, vier, vijf meter breed.

'r Zijn huisjes met klauterbordessen, tuimelramen en onderdeuren — 'r hangen gordijnen als stijf-gestreken neepjesmutsen — 'r fleuren volgeladen bloemrekken in 't sappigst zonnetje — 'r liggen poesen languit op peuterige stoepjes — 'r is 't pothuis van 'n schoenlapper en 't alkoof-winkeltje van 'n kruidenier en de werkplaats van 'n loodgieter en 't koper bekkentje van 'n scheerder en daartusschen de reeks kleine vensters van 'n logement.

Voor jaren werkte 'k bij 'n raam met 't uitzicht op 'n breede geasphalteerde straat.

De huizen hadden 'r vijf, zes verdiepingen.

Je dacht nooit meer aan benepen gevels, bloempotten, poesen en keien te zullen wennen.

In 't begin had je 'n zot gevoel van verlamming, liet je de lancasters zakken, gedrukt door 't opdringende van buren zoo dichtbij.

Je bleef liever in schemerkamers dan dat je 'n vrouw, haast onder je bereik, aardappelen zag jassen of 'n man z'n bretels omknoopen of 'n meisje 'r vlashaar kammen.

Je was aan de ruimte gewend, de groote-stads-stilte, 't ontbreken van menschenhoofden achter horren en ruiten — je accomodeerde je met moeite — je onderging pleinvrees in anderen zin...

Dat behoort tot 't verleden.

't Kneuig, plat-burgerlijk, zorgelijk, mateloos-vegeteerend Hollandsch steegje heeft je te pakken — je steekt je kop uit 't venster als 'r 'n ongewoon gerucht langs de muren rumoert — je droomt tegen 't luchtreepje aan — je merkt als 'n kozijn is gesopt of 'n goot overloopt — je ondergaat de verpoozing van 't draaiorgel, dat kleuters en broekmannetjes doet two-steppen en hossen...

Over me, sinds weken, hangt 'n merel in 'n kooi onder 'n bloem-

rek. De eerste tijden dee-ze als 'n gekkin, springend van stok naar stok, op en neer, omlaag, omhoog, 't fonteintje en den etensbak voorbij, uren lang, dagen lang, altijd 't dor-droog geluid van omkalkte pootjes tegen den weerstand der spanen. Ze at niet, dronk niet, floot niet, fladderde niet. Ze bewoog, tripte, kringelde of ze gegeeseld werd, of elke plek waar ze neerkwam 'r brandde en zeer deed, of ze zoo moest en niet anders kon, of ze 'n rad was van 'n uurwerk, dat alleen op die manier kon afloopen. Ze keek niet naar de modderkuilen van 't straatje en niet naar de kartelranden der wolken en niet naar de tegen de kooi kirrende geraniums. Kluk-kluk, van 't eene latje naar 't andere, de zwartkralen oogjes verzwommen in 't zwart parelmoer van 'r hoofdje, de donsgeluwe pootjes geklauwd onder 't uitbuilend lijfje, wipte en haastte ze, en 't loom cadanseeren van 't Zwitsersche klokje in je kamer, leek traag en triestig-geduldig bij 't hurtend gejacht van 't afgebeuld vogellichaam. Maar nu, vroeg in den morgen, en plots op den dag, staat stil ze, gedrongen tegen 't roest van de tralies en 't bekje spart open met gurglende klacht en de zon licht in 'r keeltje of 'r iets flonkert, paarskwijnend, doorzichtblijk en broos als 'n dauwdrup.

Vanmorgen hebben wij menschen-van-'t-steegje, groot en klein, oud en jong, over de kozijnen gelummeld. Op den vlonder der gracht werd 'n poedel gewasschen. De dag was heet en de zon overlaaide 't water met gouden gevlam. 'n Aardappelteil stond gevuld met 't sopje en bladderde bellen. De hand van den scheerder dook in 't geklodder der zeep, en wreef dat de harige dotten schuimden en bolden. De kinders van 't steegje bukten 'r bij en drongen nieuwsgierig. Een zat op den rand van de kaai en bungelde golfjes in 't water. Een lei op de knieën, dicht op den hond en hield de pooten gespalkt. Vuil as-ie was en wit as-ie werd! Sjongen 't was noodig dat-ie 'n beurt kreeg...

'n Slagersjongen sprong van z'n fiets, de mand schuin om z'n schoer en keek.

'n Sjouwer, gespierd en krombeenig, boog over 't dier en 't pruimsap spoot raak langs z'n snor en keilde pitten in 't water of 'r bliekjes en vorens hapten en gaapten tusschen 't drijvende drab.

Dan kwam 'n kellner, gerokt en gedast, even aan 't spijblen, nou 't in 't logement niet zoo druk was, en de blauwe spiralen van z'n sigaar trokken weg langs de hoofden.

En 'n besje stond stil, de huif rondom 'r haar, en 'r lach omgroefde de tandlooze kaken en ze zee, begaan met 't beest en z'n badje: „Och jee, 't stomme dier..."

En 'n meisje, gearmd met 'n jongen — zoo vroeg al aan 't flirten op 't eenzame grachtje — neeg over den walkant, 'r arm om zijn middel, en lachte en lachte om 't sullig gedoe van den poedel, die met zich liet doen en eens zoo lang, eens zoo mager wel leek door 't smijdige zeepsop.

En 'r kwamen 'r meer, kerels en wijven, juffers en kruiers, kindren en meiden — en die hoopten zich saam en verdrongen mekaar en giegelden en hadden pret als ze zagen dat 't geen drenkeling was en dat de lijs van 'n hond z'n snoet niet verweerde en enkel 't sop van z'n neus lekte met bloedroode tong.

Toen was 't klaar.

De hand van den scheerder greep vast den nek van den hond en met 'n hoera dook 't witte lijf in 't water der gracht.

Maar dan kreeg je 'n schreeuwen en krijschen en vluchten.

Blaffend en schuddend terug op de straat, z'n bast als 'n scheepszwabber wentlend, hollend met rukken en weer dol-blaffend stilstaand om droog zich te zwiepen, joeg de poedel de kindren en wijven voor zich uit, en waar-ie z'n vacht had geschuierd, werden de grijsgrauwe keien als met regengespetter beslagen.

Dan greep z'n baas 'm weer vast, en aan 't koord liep-ie mee, keurig en blank als 'n dandy, sneeuwwit van haar en met blankrose pooten of-ie nog nooit in de smurrie van 't steegje gestoeid had.

Even daarna keek je met vreemde ontroering.

Van de eene zijde van 't slopje was 'n vulniskaar de straat ingereden. De voerman, bezig 't afval te scheppen in de gang van 't „Hotel", liet 't tam-maagre paard alleen voor den wagen. De leidsels hingen slap naast 't hoofd, dat omlaag als in slaap stond gedoezeld. Als 'r „Hort!" werd geroepen dee-ie stappen tot 't volgende huis, niet van den stoeprand afwijkend. Als 'r

'n auto langs kwam, bewoog-ie 't gareel niet. 't Tuig had deuken gevreten voor in de borst en opzij in de flanken. Toen rolde van de anders zij 'n bierwagen aan. 'n Biervat plompte neer op den hooizak, werd 't logement ingedragen. De twee paarden stonden alleen, de hoofden tezaam. De bles van de Brouwerij, vol en zwaar, stoer van heup en vleezig van schoft, berook 't paard van de Stadskar. Om 'r dichter bij te raken trok-ie den wagen door 't schrapzetten der beenen wat aan, besnoof nog eens 't hoofd van den ander en plots klonk 'n gehinnik zoo luid en bezeten, dat 't de huismuurtjes omschalde en de musschen verjoeg. In 'n dakvenster hing 'n vrouw over 't kozijn en lachte. 't Oud-mannetje boven 't pothuis hield de luistrende pijp in de hand en lei even geleund in z'n stoel. Op 't treedjesbordes schrikte 'n kind dat zandvormpjes kneedde. En 'n poes, die mollig, languit 'r donslijfje schurkte, zat op van bedenklijk aandacht. En weer en telkens opnieuw hinnekte de bles voor den bierwagen. Ze blies de steeg vol lekker rumoer. Ze beschrapte de keien, hief 'r hoofd naar de drijvende wolken, bebeet 'r stuurstang en hinnekte. Traag wendde 't paard van de vulniskar z'n hals. De snuiten snoven dicht op mekander. De oogen achter de kleppen keken en keken en weer dreef op 't gehinnik, klagend, onrustig, langaangehouden en angstig. Toen kwam de man met 't afval, zei: „Hort!" en de kar beschokte de keien, den hoek van de gracht om.

't Meisje van den scheerder had 'n jonge musch bij 't pothuis gevangen.

't Beest was uit de dakgoot gevallen, fladderde amper.

De bang om 't diertje vast te houden, had ze 't, omdat vader en moeder niet thuis waren, in de kamer los gelaten. Daar klepperde 't tegen de ruiten en kon niet meer achteruit, omdat de tullen gordijnen de vlerkjes omspanden. Kwam 't jongblonde kindje, zingend-blij met de vangst, de onverwachte en geweldige, dicht op 't raam, en strekte ze 't aarzelend handje, om 'm te streelen -- griezelig had ze 't gevonden toen ze 'm van de stoep durfde grijpen en 't gestuip van 't lijfje 'r vingers dee beven — kwamen de kinderoogjes te dicht bij 't doodsangstig muschje, dan vluchtte 't sidderend-klapwiekend tusschen de tullen plooien of plonste omlaag op 't kozijn, aan de

gladheid der ruiten geen houvast-vindend, of bepiekte dol-angstig 't glas met de kleingele snavels. Toen kwam 't broertje van 't kindje 'r bij, dapper maar toch ook niet zoo brani om 't muschje te grijpen. Die maakte listig 'n kom van z'n handen en mikte en snapte de musch, 'r met de gordijnen aandrukkend tegen de ruit en liet 'r weer los, omdat 't gefladder veel aardiger stond. 't Werd 'n spelletje van uren, plezierig en nieuw. Je klopte nijdig om ze te wenken 't dier niet te martelen. Maar meer kon je niet. Want 'n steeg is 'n steegje. Krijg je 't met de kinders te kwaad, dan doen de grooten weerbarstig...

Moeder kwam eindelijk thuis en mepte ze links en rechts om 't gefrunnek aan de pas gestreken gordijnen en wierp de half-dooie musch uit 't raam. En de poes, bij de hand, schoot toe in de zon. En had 'n zeldzaam verzetje.

't Wonder van de week is 'n reuze-aap in 't Hotel. Daar wonen artisten van Variétés. Een-hoog logeert 'n vrouwtje, geel-blond van haar, mager en bleek. Ze neemt den gedresseerden schimpansee mee naar 'r kamer. Met 'n hoogen hoed, wandelt-ie naast 'r op straat als ze gaat werken. En in de kamer beweegt-ie zich vrij. Naast de jonge vrouw op 'n stoel duwt-ie z'n snoet tegen 't glas en zit zoo rustig gedoken als 'n man in gebed. 'n Neus heeft-ie haast niet: 't been ligt zoo diep, dat je enkel de gaten ziet en den uitspitsenden schedel en de glitterend-zwarte oogen en den mond die kan pruilen als die van 'n speenvarken en de uitstaande, haarlooze ooren. 't Meest menschelijke zijn z'n handen met licht-bruine, knokelige vingers. 't Zijn handen van 'n peezigen arbeider, even groot, even ruw. Legt-ie ze om 't kozijn, met 'n ring om den middenvinger, dan is-ie geen aap meer. Hij springt niet door de kamer. In niets herinnert-ie aan wat je in 'n diergaarde ziet. Kalm, bezadigd, over alles denkend, hurkt-ie in den stoel. Bij 't blaffen van 'n hond, of 't geroep van 'n kind, bukt-ie zich naar de diepte van 't steegje en koekeloert voorzichtig. Geeft de vrouw 'm 'n kam, dan gladt-ie geduldig de zwarte haren van z'n kuif — wascht ze 'm als-ie opstaat, dan houdt-ie zich stil als 'n kind, dat weet dat 't zoo moet. Als-ie niet zoo leelijk was, zoo gerimpeld en breedbekkig en als-ie niet vooral daarom aap leek door de strakgespannen monsterooren,

zou-ie zich in niets onderscheiden van o n s in 't Steegje. Doet de vrouw of ze huilt, verstopt ze 'r gelaat in de handen en schokt ze als 'n snikkende, dan neemt de schimpansee 'r in z'n armen, de lange, magere, harige, en wiegt 'r tot ze weer lacht en geeft 'r 'n zoen. Hij zoent 'r zooals-ie 'r op 't tooneel zoent. En ze wrijft zich de wangen, maar herhaalt 't om 't 'm te leeren. Zitten ze naast mekaar achter de neergelaten vensters, zij 'n kleedingstuk verstellend — hij, de lippen gedrukt tegen 't glas, norsch, uit z'n humeur, geen onvertogen dingen uithalend omdat-ie weet dat 't niet mag, dan hou je geen oog van ze af — van die twee gelaten, 't bleeke, zorgvolle vrouwegelaat — 't oker-gele, denkende, tamme ape-gelaat. En vooral tegen den avond, als de aandrensende schemer de vensters doet glimmeren, als menschen en dingen onwerkelijk worden, als de kontoeren verwazen en 't spel der schaduwen drijft en verglijdt naar de schaduw die nacht is, staar je in klare onthutsing naar 't vrouwehoofd met 't oranje-blond haar, den kleinen mond, de tengere handen — en naar de hulplooze peinzing van 't ape-gezicht, de gulzige kaken, den uitwiggenden schedel en de zwarte, niet-bewegende oogen.

'tIs zalig in den nacht te schrijven, als 't Steegje slaapt, de kamertjeslampen gedoofd zijn, en om 't lichtehuis van de lantaarn blaren en takken droomerig woelen. Dan zit je zelf in de stilte gesponnen en bij 't gerikketik van de klok loddert je ik-je zoo vredig-behaaglijk of je 'n poes ben, die pas 'r melkje geslurpt heeft, en in de sponzige warmte van juffertjes-schoot, spinnend 'r droom-mysterietjes blaast. Lieve menschen, de nacht is de leutige dag voor de wijzen en zotten, die blij zijn te leven. Is iemand je vijand — 's nachts in de heilige rust van kabbelklotselend water, van suizelend groen aan de boomen en 'n zoetjes-grunnekend maantje, dat door de wolkelandschapjes stapt, wordt-ie je vrind. 'r Zijn geen nijdige menschen, geen neetooren en schriklijke slechtaards — 't is alles 'n tijdsgrap, die uit wordt gelachen en zachtjes bejouwd door 't neuriënd windje, 't ritslen der blaren, 't deinen van 't water in 't grachtje... Wat je bedenkt en bedroomt is genoegen en vreugde en groeiend in evenwicht door 't malsche gestoei van nachtdonker en stilte...

Maar dan wordt 't buiten weer druk van ontwakend rumoer.

Dit is de buurt der B a r s en een blijft geopend tot diep in den morgen.

'r Komen bakjes en snorders. De voerlui klitten saam bij 'n deur en voor de rijtuigen dommelen de paarden.

Eén, lomp, zwaar en strambeenig, draagt 'n muilkorf. 't Bijt. 't Is niet jong meer. Z'n manen zijn borstelig-goor. Z'n rug heeft schrijnplekken van 't tuig en witte kwakken, waar zalf werd gesmeerd. Jaren en jaren heeft 't dier karren en wagens getrokken. En 't bijt. 't Bijt nog. De muilkorf omzwachtelt 't hoofd met de kleppen en oogen. De neusgaten snuiven damp door de windsels van den kolder. De ooren draaien mee met elk geluid, bij 't toeslaan van 'n deur, bij 'n voetstap, 'n stem. Als 'n nachtboot de brugkoepeling doorstoomt, de scheepsbel over 't water klepelt, de witte wolken de grachtwanden omslieren, spichtigen de ooren. Als 'n auto 'r lichtkwelling zwalpt en de naden der keien uit 't straatdonker bijten, flappen de ooren neer langs 't hoofd en flitsen weer op als windwijzers bij buiïgen dag.. De andere paarden hangen onbeweeglijk in 't tuig — hij schuurt den korf tegen 't ijzer lemoen. En 't voorbeen graaft, opveerend als 'n elastische hoepel, de keien bebeitlend, beschrapend, beketsend.

Weg is de rust. 't Hoefijzer klopt en krast, en verhavent 't licht van je lamp, 't tikken der klok. En als de koetsier 't beest eindlijk 'n por geeft, hoor je gestadig 't schuren en kuchende wrijven van 't leer van den muilkorf tegen 't lemoen.

„VLAG IN TOP”

Tateretaaaaa! Tateretaaaa!...

Zóó na 't binnengeslokt koffiedrinken — 't ging met reuzehappen en tjokvolle keelen of ze 'r in stikken zouen — holden ze weer naar 't veilig plantsoen, waar niemand op ze hoefde te letten, omdat geen tram en geen wagen door 't ijzeren rasterwerk heen kon.

Tateretaaaa! Tateretaaaaa!

Jo, met de oranjesjerp en z'n zelf getimmerde degen, beblies de blikken trompet. Z'n wangen builden op als pompoenen en deeën zeer tot dicht bij z'n ooren, maar niet voor alles in de wereld zou-ie 't signaal-tetteren an 'n ander hebben overgedaan. Hij was de hoornblazer en hij blééf 't! Als-ie éénmaal toeterde — leien de anderen, maar ook precies as soldaten, de stokken en latten — alleen Guus had 'n echt geweer — over de schouders — als-ie twéémaal toeterde begonnen ze te marcheeren, en als-ie 't driemaal, met heel z'n voorraad asem dee, stormden ze in galop, de bajonetten geveld, 't vaandel voorop, en schreeuwden en brulden, zoo bezeten en helsch van lawaai, dat de meissies, die mee mochten doen, omdat 'r niet genoeg jongens waren, kouwe ruggen van 't akelig gehoor kregen. Al van 's morgens tien uur af, waren ze met 't zelfde spelletje bezig geweest. Nou, na 't haastig eten der boterhammen, wachtten ze op Jan met de trom en op Guus, die met 't echte geweer natuurlijk de generaal most wezen.

't Was na de drukkende warmte der laatste dagen druilendkoel weer en soms dreven lood-blauwe koppen in vaart langs de daken en langs de ijzeren zuil, die hoog in de wolken de duiventil hield, waaraan 't net der telefoondraden vast was geklonken. Dan, als 'n plotse stuifwind opstak, de takken der boomen en de blaren der struiken wirden en woelden, greep de smeedijzeren bovenbouw van de zware kolom 't schamplicht der stuwende wolken en kleurde de til zoo aschgrauw en met zulk een vreemden, fel-blikkrenden schijn, of er een onweersknal dreigde.

Maar de kindren, verhit door 't spel, zagen dat niet. Rondom de perken van 't plantsoen, rondom de banken en rondom den onderbouw van de paal, trokken ze op, vol van 't ernstig rumoer, dat de menschen der stad nog iederen dag dee praten en kijken als 't dof, gestadig soldatengestap de keien der straten bestampte. Dirk, eenige zoon van de juffrouw van den papierwinkel, thuis met vacantie — omdat z'n vader voor 'n jaar was gestorven en z'n moeder onderstand kreeg, was-ie buiten op school bij de Broeders — Dirk, de grootste van allen en de brutaalste — op school deeën ze heel wat andere spelletjes — droeg 't vaandel, 'n vlag aan 'n koord met gouden en zilveren sterren, die-ie 'r netjes op had geplakt. Ook had-ie 'n steek van krantepapier met 'n oranje kwast. Wim, 'n hoofd kleiner dan hij, had wel geen sabel, maar 'n bandelier van rood-wit-en-blauw en op z'n rug, dik in modder en stof — bij 'n aanval van 's morgens had-ie languit in 'n plas rondgebaggerd — hing z'n schooltasch als 'n sjako. Dan had je nog Hendrik van den kruier en Frans en Frits en Karel en 'n jongen, waarvan ze den naam niet wisten, maar die telden niet mee. Die waren gewone soldaten. Jo, Guus-met-het-geweer, Jan-met-de-trom, Dirk-met-het vaandel en Wim-met-den-bandelier, waren de officieren, en al hadden die soms ruzie met mekaar: de anderen mosten gehoorzamen of ze kregen op d'r falie. De meisjes, Jet, Trees en Marietje-in-'r-beugels, die voor 't koffiedrinken pleegzusters waren geweest, maar daar geen trek meer in hadden, liepen nu ook met latten als heusche geweren.

„Je ken hier niet spelen," zei Dirk, die 't hoogste woord had, omdat-ie al zoo'n boel van de wereld bij de Broeders gezien had: „wij doen 't in 't bosch... Daar is 't veel lolliger as hier... Daar stook je 'n vuur van takken en spaanders... Daar bennen we roodhuiden en blanken — daar scalpeeren we en slaan we alles kort en klein met tomahawken... Hier is 't snert!... As je op 't gras loopt krijg-ie de wachter op je hielen... Bij ons klim ik in boomen zoo hoog, zoo vreeselijk hoog as die telefoonpaal..."

„Hù, wat 'n brani!" zei Jo...; „om zoo'n dikke boom ken je ommers niet met je armen heen!"

„Dat denk-ie," blufte Jan: „as de wachter d'r niet op loerde,

dee 'k 't daadlijk hier in de paal en dan hing 'k de vlag boven in 't huissie..."

„Da's klessen," zei Wim, de hoogte der zuil met de klep van z'n hand op de oogen taxeerend: „je komt 'r niet in!"

„En de kerels van de telefoon doen 't toch?" zei Dirk, schel van pettige stem: „dat bennen de trejen van binnen en die bennen van buiten! Niks waard! In 'n menuut ben je in 't huissie van de drajen..."

Romrom-rom-rom-rom...

Daar had je Jan met z'n roffel en Guus met z'n nieuwe geweer. Ze waren wat laat, omdat Jan 'n schoonen kiel had motten antrekken en Guus eerst niet mocht voor moeder, die op had gespeeld om z'n roet-zwarte handen en z'n nagels van inkt.

„Presenteer 't geweer!" kommandeerde Guus, 'r dadelijk in.

Romrom-rom-rom-rom, trommelde Jan.

Tateretaaaaa! Tatata! trompette Jo.

„Hou nou is effen op met je spektakel," schreeuwde Wim: „Dirrek wil de vlag in de paal ophangen!"

„De paal is de vesting boven op de bergen, en as we die hebben," schetterde Jo, ineens mee-fanfaronneerend — dat allermogelijkste prikkelde scherp z'n kinderverbeelding —: „schieten we de stad an gruzelementen..."

„...En as je dan in 't huissie ben," fantaseerde Marietje 'r in 'r beugels op los, en 'r klaar-blauwe droomoogen dreven mee met 't koortsig geglij van de wolken: „...stap-ie in 'n vliegmachine en dan kom-ie hier weer terug, wat?... Hè?... Wat?..."

„Kles niet, stommerd!" viel Dirk nijdig uit — voor de jongens van de Broeder-school zou-ie zich dood hebben gegeneerd, als ze 'm hadden zien spelen met dat kind op 'r krukken — jongens hoorden bij jongens — meissies bij meissies —: „... waar haal je die vliegmachine ineene vandaan?"

„Nou-èè... nou-èè...," trachtte 't gebrekkig kindje verder te droomen.

„Nou-èè!... Nou-èè!...," bauwde Dirk 'r drenzerig na: „we bennen hier niet voor flauwe kul en zoete koek! As de wachter r niet is..."

„Dirrek, die is z'n brood gaan eten!" zei de jongen, waarvan ze den naam niet wisten.

„... Dan klim ik d'r in," pochte Dirk: „en as 'k boven ben, generaal, zal 'k je wijzen waar de vijand is..."

„Da's goed," zei Guus, kalm en wijs: „... dan zullen wij ze wel nazetten..."

„In orde, generaal..."

Om z'n handen vrij te maken hing-ie 't koord met de vlag op z'n rug, maar 't lukte zoo dadelijk niet bij de eerste sporten van de ijzeren ladder te komen. Guus en Jo moesten 'm 'n zetje geven tot-ie de onderste tree te pakken had. Toen werd 't 'n gejuich en hoera-geroep, 'n geschreeuw en gewuif, haast nog sterker dan bij den veldslag van dien morgen.

„Let je op, dat 'r geen diender komt," riep Dirk al op de zevende sport, en om ze te toonen hoe sterk-ie was en wat voor gymnastiek-ie al kon, liet-ie zich an een hand heen en weer bengelen, en met dè andere zwaaide-ie den steek met de oranje-kwast.

„Dirrek, mot je vallen!" riep Treesje, die 't al verschrikkelijk vond.

„Hij ken niet vallen, kind," zei Guus-met-het-geweer: „hij klautert ommers *in* de paal!"

Gelijk had-ie. Zoo als Dirk zich nu in den koker, tusschen de mekaar schragende spijlers opwerkte, most-ie wel met de armen 't lenig jongenslichaam met rukken omhoog sjorren, omdat de beenen te klein waren voor de op mansbeenen berekende sporten, maar àls-ie uitglee — en dat dee-ie niet: hij klom zoo glad as 'n aap — bleef-ie vanzelf haken in de kruisende schoren van de tunnel met haar binten en paralelograms. Toch werden de kinders danig stil. Jet, Trees en Marietje knipperden met de oogen. Jo had z'n trompet in de kiezels laten vallen en Jan-van-de-trom keek schuw of er geen smeris in de buurt verscheen.

„Jessûûûûs," praatte Guus, paf van bewondering: „... nou is-ie al hooger as de tweede verdieping van 't koffiehuis... Jessûûûûs..."

„Dirrek!... Dirrek!" schreeuwde Wim-met-den-bandelier dan, en de modderhandjes hield-ie als 'n scheepsroeper voor den mond: „... Dirrek!"

„Jaaa-aaa-aaa. . .," schalde 'n verdund heen-klaterend stemmetje, en 't jongens-hoofd stak door 'n wig van de latten.

„Klim-ie nòg verder?"

„Jaaa-aaa-aaa!"

„Jò, pas nou op!"

„Hoera!" wenkte 't slank-zwart figuurtje en omdat de koker langzaam toeschuinde zag je 'm nog enkel door 't roode gespikkel van 't vaandel op den kruipenden rug. Dan hokten de kinderen angstiger samen. Dirk was nu op de plek waar de tunnel te nauw werd en waar-ie de sporten aan de buitenzij moest bestappen. Nou zag je 'm heelemaal, den steek met de oranje-kokarde op 't hoofd en de wind floepte 't vaandel met smakken en ploffen of 't 'n zeil was, losgeraakt van den mast. Telkens grepen de tengere beenen 'n hooger rondsel, zag je de handen in rap geklem om de grijze binten van 't ijzer geraamte. Hurt, hurt, hurt — nog zes, nog vijf, nog vier treden van de til met de wit-porceleinen kommen, waaraan de telefoondraden waren gekoppeld. Toen, om 't besterven van angst, stokte-ie en de wind, zachtjes fluitend, rukte den steek van z'n hoofd, blies dien weg met 'n vaart tot over 't dak van 't overzijhuis. Dirk was moe. Z'n been stak-ie door 't rondsel om 'n zitje te vinden en zelfs bij 't krijschen en schreeuwen der andren benee, bewoog-ie niet meer.

„As-ie nou valt," klaagde Marietje, Trees in 'r arm knijpend enkel bij de gedachte.

„Hou toch je mond, schaap," zei Trees gejaagd.

En ze zeien geen woord meer. Ze dorsten niet eens van d'r plaats. Ze stonden te staren naar 't koepeltje in de zwalping der indigo wolken, klein en benepen, hulpeloos en bleek, Lilleputters bij de massieve zwaarte van de zuil met 'r ijzeren balken en bouten.

Maar dan, goddank uitgeruster, wel trager van stap en aarzlender van handgreep, hervatte 't figuurtje 't geklauter over de derde, de tweede, de laatste tree — en verdween in 't windsel der spiralen en cirkels, die 't web van de draden gestut hield.

En 't vaandel met de gouden en zilveren sterren flapperde wild naar de zij van 't plantsoen, doch zoo smal en zoo schriel, of 'n flardje doek tegen 't raster aan was gewaaid.

„Hoera!" zei Jo zwak — en de anderen zwegen. Je zag niks van Dirk, niks van z'n hoofd, niks van z'n voeten. Of je op je knieën hurkte, of je boog, of op 'n afstand ging staan — 't hussie van de telefoonpaal hield 'm verborgen...

Omdat de kinderen niet meer speelden en zoo schuldig-stil omhoog bleven staren, begonnen ook groote menschen mee te kijken. Ook de wachter, die z'n brood op had gegeten.

„Wat is 'r an 't handje!" vroeg-ie grommend — 't was me 'n baantje, uur in, uur uit op die lastige bengels te passen.

„Niks...," zei Guus-met-'t-geweer — as de wachter 'r achter kwam, was Dirk 'r bij, had-ie kans naar 't politiebureau te worden gebracht, net as de jongen van de disteleerderij, toen die bloemen uit 't perk had gemoerd.

„As d'r niks is, wat sta je dan om de menschen voor de mal te houen?" snauwde de wachter.

Toen verried kreupel Marietje, moeilijk in 'r beugels voortbewegend, 't groote geheim. Ze bebeet zich de lippen en huilde:

„Dirrek zit boven in 't hokkie, meneer..."

„Wat zit 'r — wie zit 'r?..."

„Dirrek..."

„Leg niet te klessen!" zei grimmig de man en met de handen op den rug stapte-ie verder.

„Jesùùùùs! Hoe mot-ie nou na benejen?" fluisterde Guus.

„Dan mot-ie maar blijven zitten tot 't donker wordt," zei Jo, bedrukt bij de anderen op de bank plaats nemend. Weg was 't spelletje, weg 't plezier. De latten-geweren leien op den grond, de trompet gaf geen signalen van één-, twee-, driemaal. Ze hielden d'r oogen niet van de ijzeren til af, starden, keken, deeën bedrukt — ze snapten niet waarom Dirk zoo lang boven bleef, waarom-ie zich niet verroerde, en toen de grillige wind onverwacht 'n regenbui aanjoeg, slipten ze vreemd-stil, schuwstil 't plantsoen uit. Als Trees niet zoo verstandig was geweest bij de juffrouw van den papierwinkel an te loopen, om te waarschuwen dat Dirk in de telefoonpaal zat, al meer as 'n half uur, zou-ie 'r in zijn gebleven.

„Vollek!" riep ze de achterkamer in, met Marietje an 'r hand.

„Ja?" vroeg de juffrouw: „wat blieft u, Treesje?"

Maar toen ze 't gehakkel begreep, toen ze uit de verbrokkelde zinnetjes opmaakte, dat 'r zoontje de krankzinnige streek uit had gehaald, holde ze als 'n zottin de straat over, 't plantsoen door en de handen, net als Wim straks, voor den mond zettend, gilde ze 'r schrik omhoog naar de reuzepaal met 't wapperend flardje doek.

„Dirrek! Diiiirrek! Diiiiirrek!"

De druilregen betekkerde de blaren der struiken, liep in straaltjes van den ouderbouw van de zuil — Dirk antwoordde niet. Toen werd de juffrouw door 't razende heen. Ze schudde Trees, die 'r na was geloopen, zoo dat 't kind hardop griende — ze dreigde en raasde: wáár of-ie zat, waar dan en wáár? En toen de kleine handjes omhoog bleven wijzen en Wim met 'n vaal-bleek gezichtje óók zei dat Dirk in de paal was geklauterd en Fransje 'r bij kwam en Frits en de jongen waarvan ze den naam niet wisten, en ze allemaal volhielden dat Dirk 'r nòg zijn most en dat z'n steek door den wind weg was gewaaid, toen gier-jammerde de juffrouw, toen snerpte 'r roepen van „Diiiirrek!" zoo over 't plein, dat 't 'n oploop werd van buren en voorbijgangers en die staarden onder d'r parapluies naar 't bungelend lapje vlaggedoek bij de loglooden wolken.

„Klessen!" zei de plantsoenwachter stellig: „ze zeggen maar wat... As-ie 'r was zou je 'm zien..."

„O, lieve God!" kermde de juffrouw: „Diiiirrek geef toch antwoord!... O, lieve Heer, 'k heb niks as me kind!... Helpen jullie dan menschen!"... En weer klonk 'r bijtend gekrijsch: „Diiiirrek!... Diiiirkie!"

De zon schoof nu futloos over 'n wolkrand, bedroop 'n gevel met huivrend-wit licht en de stangen der zuil bij de bovenste treden glimmerden op met stalen weerkaatsing, dreigend en schril tegen 't aandrijvend zwart-blauw der koppen.

Toen zei 'n matroos in 't gedrang: „As-ie 'r is, dan mot-ie 'r wezen... Ik zal is gaan kijken..."

Z'n jekker lei-ie neer in 't gras en met de pruim in z'n mond, rustig of-ie 'n wandeling dee, doorkroop-ie langzaam den koker.

En nog geen kwart van de trejen, eens zoo vlug as Dirk voor 'n uur, had-ie bestapt, of hij balkte omlaag dat-ie 'm in de spiezen kreeg. Dat dee de weduwe uit den papierwinkel op-

nieuw klagen, snikken, jammeren. Zoo'n ellendeling van 'n jongen! Zoo'n judas om haar de doodsstuipen op 't lichaam te jagen! As ze 'm tusschen 'r handen kreeg sloeg ze 'm mors... Dan even later, toen de matroos de gevaarlijke buitensporten te pakken had en de linten van z'n muts als wimpeltjes klepperden, zakte ze met 't hoofd in de handen en riep God en de Heilige Maagd an en kermde en glee van de bank buiten westen.

Ze kwam eerst weer bij toen de matroos, die Dirk as 'n vrachie an z'n riem had gebonden, behouden met 't kind op den goddelijken beganen grond terug was en den jongen bij 'n lekker hoeraatje 'n pak voor z'n broek gaf.

Dagen lang mocht-ie niet in 't plantsoen. En toen-ie 'r eindelijk weer kwam, zei-ie an de officieren Guus, Jo, Jan en Wim, dat 't fijn was geweest en dat as die smerige wachter niet zoo ineens voor den dag was gekommen, hij op z'n dooie gemak na benee geklauterd zou zijn.

En ze keken met snuiten van plezier naar de vlag die nog altijd in top hing.

WILT GIJ ONTSPANNING?

LEES DAN EENS ONZE GEÏLL. NOVELLEN-SERIE VAN
„AVONTUUR EN MYSTERIE“

Prijs f 0.35

De Gestolen Gouvernante door Seton Cross
Het geheim v. d. Vergift=Ring door Hargreaves
Een Gevaarlijke Onderneming door Ralph Sterling
Een Verkochte en betaalde vrouw door Ceril Hougston
Het Geheim v. h. Woonschip door Bruce James
De Spion door Beatrice Graham
Het Gestolen Diamanten Halssnoer door Fl. Hodgkinson
Een Gevaarlijk Reisje door Vere Campbell
Valsch Beschuldigd door Everett Green
Gered uit de handen van een koppelaarster door Frank Everton
Gewetenswroeging door Frances Brown
Zijne Geheime Vrouw

De 95 cents Spannende Roman=Serie

E. Phillips Oppenheim, **De Hand der Tragedie**
E. Phillips Oppenheim, **Het Geheim van Bernard Brown**
Guy Boothby, **Een Wanhoopsdaad**
Guy Boothby, **Het Egyptische Monster**
Hawley Smart, **Valsche Kaarten**
Hawley Smart, **De Fatale 13 Negens**

WILT U FILM-ACTEUR (ACTRICE) WORDEN?

Een hoogst interessant werkje, niet alleen voor hen die voornemens hebben voor de film te willen werken maar ook voor iedereen die wel eens weten wil hoe dat filmen eigentlijk gebeurt.

Prijs f 1.25

★

MODERN-BANDIETISME

Hoe ze Berooven, hoe ze Moorden

door

VILLIOD

Intern. DETECTIVE

Geautoriseerde vertaling van
Jhr. R. H. G. Nahuys

Een buitengewoon werk waarin de psychologie van den misdadiger wordt geanalyseerd. Tevens doet de schrijver een weldaad met zijn werk omdat hij ons den weg wijst hoe men aan het schrikbewind der misdaad kan ontkomen.

Prijs f 1.90

Bovenstaande uitgaven zijn in een schitterende kleuren=omslag uitgevoerd

Alom verkrijgbaar
N. V. A. W. SEGBOER'S UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ
HAAG

Heyermans' Camera

Levens-schetsen

door

Herman Heyermans Jr.

(S. Falkland)

Juweeltjes van Literatuur

die men telkens zal herlezen en inleven. Het zijn korte diepergaande meesterstukjes zooals wij er in onze literatuur niet veel kunnen aanwijzen.

Prijs per deeltje f 0.25

Dodinette
Het Raadsel
Pour tant d'Amour
Angstig geheim achter het bed
Van Liefde en tanden
Open Brief aan een Dief
Voetje
Intiem Diner
Hoog Bezoek
Vrede-stichter
Muziek en magere lapjes
Kiekjes uit een stil straatje
Dubbel Graf

Ieder deeltje staat op zich zelf.

ij

201037_021

heij011came01

Camera. Levensschetsen: Land van geleerdheid